

Интервју
Игумен Методиј Златанов

DOBROTO NE E DO AKO NE E NAPRAVE

Ако монаштвото го сфатиме или прогласиме за елита, како некоја црква во Црквата, без суштинска истоветност, тогаш ја губиме објективната претстава и за монаштвото и за Црквата.

■ Разговорот го водеше:
Кокан СТОЈЧЕВ

Отец Златанов, последниот одметнички чин на дел од монасите што до вчера му беа верни на Светиот архијерејски синод создаде таков сериозен раскол во Македонската православна црква што директно задира и во ткивото на македонскиот народ и држава. Како да се излезе од оваа сериозна криза и што треба да се направи?

ОТЕЦ ЗЛАТАНОВ: Овој радикален гест на дел од монаштвото и некои нивни духовни чеда покрена лавина од неразрешени прашања кои се наталожувале со години наназад и кои ги опфаќаат не само надворешните релации на Македонската православна црква со другите помесни православни цркви, особено со Српската православна црква, туку и некои внатрешни разидувања и несинхронизираност кои ги создадоа овие кризи. Кога го велам ова, веднаш би сакал да појаснам дека изразот "сериозен раскол во Црквата кој задира и во ткивото на народот и државата", е само потенцијална закана која може да се случи, ако не преземеме некои навремени, конкретни и конструктивни мерки во разрешување на проблемот. Во

таа смисла покрај прашањето како да се излезе од кризата и што треба да се направи, подеднакво важно е, дури и примарно, прашањето: Што не треба да правиме, за да не ни се случи сериозен раскол?

Мое лично мнение е дека оваа деликатна состојба може да се реши само одвнатре во Црквата, а не со создавање или преминување во паралелна или виртуелна Православна Црква во Македонија. А тоа значи да гледаме на овие наши одметнати браќа и сестри како на наш личен проблем. Раска во нашето око. За тоа е потребно огромно смирение и многу љубов. Како професор по етика, и како православен христијанин и свештеномонах на Македонската православна црква, во секоја животна ситуација за вистински критериум сум ја сметал евангелската максима изречена од свети Иринеј Лионски: "Доброто не е добро, ако не е направено на добар начин". Оваа

мисла треба да ни биде Витлеемска ѕвезда во самракот на актуелнава криза. Се разбира, тоа треба да го провериме секогаш најпрво кај себе си. Целта никогаш не ги оправдува средствата, особено не кога средствата се обострани, обвинувања и сатанизирања, лесно искажани дисквалификации и навреди, полициски прогони, медиумски хајки и ерупции на навивачки страсти, како во гледијаторска арена. Јас не наоѓам ни еден атом христијанство, ниту една искра на словесност во ваквите реакции.

Одметнатите монаси се незадоволни од односите во Синодот и од начинот на комуницирање со свештениците и со верниците. Колку овие забелешки имаат канонска оправданост и дали нè враќаат на извориштето на христијанското учење и однесување во Црквата?

BRO, NO NA DOBAR NA^I N

ОТЕЦ ЗЛТАНОВ: Монашкиот етос е икона на Христовото смирение. Кога сета богосоздадена вселена ја потресе сериозниот раскол на првородниот грев и човештвото ги наследиле погубните последици од него, Господ Исус Христос не го оставил светот, туку од љубов кон светот и човекот се воплотил, и одвнатре, како смирен човек, не престанувајќи да биде вистински Бог, со љубов, со поука, со трпение, со крајно снисходење, низ постојана недоверба, низ понижувања и исмевања, низ распятие и смрт ја воскреснал човечката природа, ревнувајќи за секоја човечка душа. Таков треба да биде монахот. Со својот самопрегор да ги охрабрува верните. Со својот безмолвен живот да ги поучува оние што се нејаки во верата. Со своите молитви да им помага на оние кои се во искушенија. Непрестано умирајќи од љубов за секое Божјо создание. А тоа "умирање" е всушност најделотворната динамика со која монахот, како совест на Црквата дејствува заради Христа, а не за себе и од свои интереси.

Ако монаштвото го сфатиме или прогласиме за елита, како некоја црква во Црк-

најголемите духовници - владици и митрополити зад кои ќе застанат верниците и целиот македонски народ?

ОТЕЦ ЗЛТАНОВ: Монаштвото во Македонија има релативен континуитет и затоа понекогаш се случуваат недоразбирања или неразбирања во однос на функциите и својствата на монасите во Црквата. Особено комплексна е состојбата во нашата Црква, заради скорешното обновување на монашките заедници кај нас, грубата реакција на пошироката јавност кон оваа појава од витален карактер, како и збрката во свеста на народот која ја предизвикаа одредени медиуми, од различни мотиви. Како резултат се појавиле недовербата и резервираноста кон монасите и монаштвото дури и внатре во Црквата, и меѓу клирот и меѓу народот. Капка во преполнетата чаша е актуелниот потфат на дел од монасите, предизвикан што од некои лични незадоволства, кои веќе ги слушнаме во нивните изјави, без оглед на нивната основаност или неоснованост,

бидете им послушни во сè, зашто тоа Му е благоугодно на Господа! Татковци, не дразнете ја челада своја, за да не паѓаат со духот!" (Кол. 3, 20-21). Ова се однесува како за фамозната релација "родители - деца", така и за односот меѓу пастирите на црквата и монасите. Во градењето на евангелската педагогија со која архијереите треба, како постојано задолжение, од редот на монасите да ги однегуваат своите наследници и сотрудници, оваа поука на свети апостол Павле треба да биде спиритус мовенс.

Во овој миг можеби треба да се преиспитаат сите односи во Македонската православна црква, особено организациските, административните итн. Дали за ова треба да расправа само Синодот или можеби е потребно вонредно заседавање на Црковно-народниот собор?

ОТЕЦ ЗЛТАНОВ: Синодот, или соборот на епископите во Православната Црква е најкомпетентен за чување на изворноста на Учењето. Токму затоа епископите се оние кои го градат својот духовен авторитет како учители и просветители на народот. Сето она што треба да го знаеме за возвишената теологија на христијанството, но и за болките и агониите на црковната заедница, треба да ни го приопштат оние кои се икона Христова во Црквата. Тие поуки треба да бидат плод на нивното единомислие и взаемно почитување. За жал, сведоци сме дека изјавите на нашите архијереи во врска со актуелните случувања, од "Нишкиот договор" до денес, скоро по правило беа израз на нивните лични уверувања и ставови. Тоа дополнително го зацврсти впечатокот дека е нарушено единството на Црквата. Со овој поттекст вешто манипулираа и медиумите кои ја хиперболизираа фактичката состојба и дополнително внесоа вознемиреност меѓу луѓето. Тоа е апсолутно контрапродуктивно. Заради тоа, во правец на поправање на работите, Светиот архијерејски синод неодложно мора да пристапи кон конкретни орга-

Кога сета богосоздадена вселена ја потресе сериозниот раскол на првородниот грев и човештвото ги наследиле погубните последици од него, Господ Исус Христос не го оставил светот, туку од љубов кон светот и човекот се воплотил, и одвнатре, како смирен човек, не престанувајќи да биде вистински Бог, со љубов, со поука, со трпение, со крајно снисходење, низ постојана недоверба, низ понижувања и исмевања, низ распятие и смрт ја воскреснал човечката природа, ревнувајќи за секоја човечка душа. Таков треба да биде монахот.

вата, без суштинска истоветност, тогаш ја губиме објективната претстава и за монаштвото и за Црквата.

Колку овој проблем го отвори основното прашање како сега треба да се пристапи во изборот и негувањето на монашкиот ред од чии редови треба да се изберат

како и од полициската хајка која наликуваше на лов на диви животни. Тоа многу му наштети на достоинството на Македонската православна црква во очите на меѓународната јавност и воопшто.

Свети апостол Павле во посланието до Колосјаните ни го нуди евангелскиот оптимум како лек за ваквите состојби. Тој вели: "Деца, на родителите свои

низациони и структурни промени во правец зголемување на кохерентноста и ефикасноста во справувањето и со актуелните и со тековните проблеми. Во таа смисла, нашите првоучители треба да ги мобилизираат сите компетентни и добронамерни потенцијали, духовни и интелектуални, кои Црквата секако ги има.

Целиот начин на кој се направи раздорот во МПЦ веќе е препознатлив, бидејќи се идентификува во националшовинистичката политика на СПЦ. Постои ли опасност Српската црква да се обиде да го искористи овој временски тајминг за некое ново изненадување?!

ОТЕЦ ЗЛАТАНОВ: Позициите од кои дејствува СПЦ ни се добро познати. Тоа особено го знаат компетентните познавачи на поновата црковна историја на Балканот. Но, нема да ни помогне ако разрешувањето на проблемот го бараме само

Во правец на поправање на работите, Светиот архиерејски синод неодложно мора да пристапи кон конкретни организациони и структурни промени во правец на зголемување на кохерентноста и ефикасноста во справувањето и со актуелните и со тековните проблеми. Во таа смисла, нашите првоучители треба да ги мобилизираат сите компетентни и добронамерни потенцијали, духовни и интелектуални, кои Црквата секако ги има.

во критикувањето на нивните ставови и дејства, ниту виновникот да го лоцираме некаде надвор, на север, југ или подалеку. Всушност, барањето на виновникот е не само нехристијански, туку и бескорисно. За нас е важно, во надминувањето на оваа криза да не отстапиме од изворното учење Христово, да не го намразиме грешникот, туку гревот, да не западнеме во некоја духовна или национална параноја, и да не ни ослабне верата дека Бог е единствениот вистински Судија, на сите наши мисли, зборови и дела.

По сите случувања нема да биде исто во односот на верниците кон Македонската православна црква. Колку е развиена довербата кај верниците и мислите ли дека сега мошне тешко ќе оди иницијативата за враќање на веронауката во образованието?

ОТЕЦ ЗЛАТАНОВ: Искрено ви благодарам за ова прашање. Веронауката е еден мошне сложен процес во животот на христијанинот. Таа го опфаќа и неговиот

литургиски живот, и семејниот живот, и формалното образование, неговата општа култура, но и севкупниот опит за човекот и светот. Токму затоа Црквата особено внимание треба да му посвети на здравото образување на умот на човекот. Ако останат некои нејаснотии и мистификации во свеста на човекот, тие можат лесно да се претворат во суеверие и лажни митови. Затоа пастирите на Црквата треба и самите просветени од Духот, да ги просветуваат своите духовни чедра, за ништо да не остане нерасветлено за познанието на човекот. Во активната просветителска и вероучителска дејност верниот народ секогаш ќе ги има црковните пастири за свои старешини и родители. Тоа е од витално значење за здравата Црква. Потоа, пастирите треба да бидат мисионери и меѓу оние кои сè уште не се членови на Црквата. Сведочејќи за Христа и Неговата вистина тие треба да ги разгонат сеништата на прелеста и заблудата, еманципирајќи ги луѓето од духовното ропство. Не треба да постојат табу-теми и нешта за кои не треба да се проговори. Индикативно е дека во време на криза на идентитетот, како рецидивни, се повампируваат имено оние лажни учења и заблуди на кои не им се обрнало доволно внимание во процесот на воспитувањето на народот. Еве пример. Зошто токму сега, а не во некое друго историско време, Македонската академија презеде иницијатива да му гради споменик на поп Богумил? Зошто богумилството се јавува како алтернатива со која ќе се идентификува Македонецот и зошто не случајно ова еретичко учење апсолутно романтично се поврзува со реформацијата, т.е. со појавата на протестантизмот? Зошто секогаш кога треба да се решава некое црковно прашање, незаобичајно се актуелизира унијатството, како можна разрешница? Сето тоа се плодови на недостатокот од здрава верска поука. Токму затоа и денес, во делотворна духовна симбиоза, Црквата мора да ја утврдува веронауката, за веронауката да ја утврдува Црквата. Македонскиот народ не треба да размислува дали има потреба од веронаука.